

פתרון תרגיל בית 3, גאומטריה אנליטית, זהבית צבי

1. חשבו את הערכים העצמיים ואת הוקטורים העצמיים של המטריצות הבאות מעל R . בכל אחד מהמקרים ציינו האם המטריצה לכסינה, במידה וכן רשמו את המטריצה P המקיימת $P^{-1}AP = D$.

$$\begin{pmatrix} -3 & 1 & -1 \\ -5 & 3 & -1 \\ -6 & 6 & -4 \end{pmatrix} \text{ ד. } B = \begin{pmatrix} 8 & 3 & -3 \\ -6 & -1 & 3 \\ 12 & 6 & -4 \end{pmatrix} \text{ ג. } A = \begin{pmatrix} 3 & 1 & 0 \\ -4 & -1 & 0 \\ 4 & -8 & -2 \end{pmatrix} \text{ ב. } A = \begin{pmatrix} 3 & 1 & 1 \\ 0 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \text{ א.}$$

פתרון

$$A = \begin{pmatrix} 3 & 1 & 1 \\ 0 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \text{ א.}$$

נמצא ערכים עצמיים ווקטורים עצמיים של המטריצה A :
 נמצא את הפולינום האופייני ונשווה לאפס: $|A - \lambda I| = 0$

$$|A - \lambda I| = \begin{vmatrix} 3-\lambda & 1 & 1 \\ 0 & 2-\lambda & 1 \\ 0 & 0 & 1-\lambda \end{vmatrix} = (3-\lambda)(2-\lambda)(1-\lambda) = 0 \Rightarrow \lambda_1 = 1, \lambda_2 = 2, \lambda_3 = 3$$

המטריצה משולשית ולכן הדטרמיננטה היא מכפלת איברי האלכסון הראשי.
 קיבלנו ע"ע ממשיים שונים ולכן המטריצה לכסינה.
 נמצא את P :

נמצא ו"ע ע"י כך שנפתור את המערכת $(A - \lambda I)v = 0$ לכל ערך עצמי שמצאנו קודם.
 עבור $\lambda_1 = 1$:

$$\begin{pmatrix} 2 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

ממשוואה ה-2: $y + z = 0$. נבחר שרירותית $z = 1$ ונקבל $y = -1$.

מהמשוואה הראשונה נקבל: $x = \frac{-y-z}{2}$.

$$v_1 = \begin{pmatrix} 0 \\ -1 \\ 1 \end{pmatrix} \text{ ומכאן וקטור עצמי:}$$

עבור $\lambda_2 = 2$:

כל הזכויות שמורות
זהבית צבי ©

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix} \xrightarrow{\substack{R_1 - R_2 \rightarrow R_1 \\ R_3 + R_2 \rightarrow R_3}} \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad z = 0, x + y = 0 \Rightarrow y = -x$$

$$. v_2 = \begin{pmatrix} -1 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix} : \text{נבחר שרירותית } y = 1 \text{ ונקבל } x = -1 \text{ ומכאן וקטור עצמי:}$$

עבור $\lambda_3 = 3$:

$$\begin{pmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 0 & -1 & 1 \\ 0 & 0 & -2 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_1 + R_2 + R_3 \rightarrow R_2} \begin{pmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{pmatrix} \quad z = 0, y + z = 0 \Rightarrow y = 0$$

$$. v_3 = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} : \text{נבחר שרירותית } x = 1 \text{ ונקבל מיד וקטור עצמי:}$$

$$. D = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 3 \end{pmatrix} : \text{לכן המטריצה המלכסנת את } A \text{ היא } P = \begin{pmatrix} 0 & -1 & 1 \\ -1 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \text{ והאלכסונית המתאימה:}$$

כמובן שהיה אפשר לבחור סקלרים אחרים ולקבל תשובה שהיא כפולה של הוקטורים שמצאתי.

ב. פולינום אופייני של A :

$$f_A(\lambda) = |A - \lambda I| = \begin{vmatrix} 3 - \lambda & 1 & 0 \\ -4 & -1 - \lambda & 0 \\ 4 & -8 & -2 - \lambda \end{vmatrix} = -(2 + \lambda) \begin{vmatrix} 3 - \lambda & 1 \\ -4 & -1 - \lambda \end{vmatrix} = -(2 + \lambda)[(\lambda - 3)(\lambda + 1) + 4]$$

$$= -(2 + \lambda)(\lambda^2 - 2\lambda + 1) = -(2 + \lambda)(\lambda - 1)^2 = 0 \Rightarrow \lambda_1 = \lambda_2 = 1, \lambda_3 = -2$$

כאן פיתחנו לפי שורה שלישית.

נמצא ו"ע:

עבור $\lambda_1 = \lambda_2 = 1$:

$$\begin{pmatrix} 2 & 1 & 0 \\ -4 & -2 & 0 \\ 4 & -8 & -3 \end{pmatrix} \xrightarrow{\substack{R_2 + 2R_1 \rightarrow R_2 \\ R_3 - 2R_1 \rightarrow R_3}} \begin{pmatrix} 2 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & -10 & -3 \end{pmatrix} \quad a = -\frac{1}{2}b, c = -\frac{10}{3}b, b \neq 0$$

נבחר $b = -6$ ונקבל $a = 3, c = 20$ ומכאן מקבלים ו"ע יחיד $(3, -6, 20)$ עבור ע"ע בריבוי אלגברי 2, כלומר ריבוי גיאומטרי קטן ממש מריבוי אלגברי והמטריצה לא לכסינה.

ג. פולינום אופייני של B :

כל הזכויות שמורות
 © זהבית צבי

$$f_B(\lambda) = |B - \lambda I| = \begin{vmatrix} 8-\lambda & 3 & -3 \\ -6 & -1-\lambda & 3 \\ 12 & 6 & -4-\lambda \end{vmatrix} \stackrel{R_1+R_2 \rightarrow R_1}{=} \begin{vmatrix} 2-\lambda & 2-\lambda & 0 \\ -6 & -1-\lambda & 3 \\ 12 & 6 & -4-\lambda \end{vmatrix} = (2-\lambda) \begin{vmatrix} 1 & 1 & 0 \\ -6 & -1-\lambda & 3 \\ 12 & 6 & -4-\lambda \end{vmatrix}$$

$$\stackrel{\substack{R_2+6R_1 \rightarrow R_2 \\ R_3-12R_1 \rightarrow R_3}}{=} (2-\lambda) \begin{vmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 0 & 5-\lambda & 3 \\ 0 & -6 & -4-\lambda \end{vmatrix} = (2-\lambda) \begin{vmatrix} 5-\lambda & 3 \\ -6 & -4-\lambda \end{vmatrix} = (2-\lambda)[-(5-\lambda)(4+\lambda)+18]$$

$$= (2-\lambda)(\lambda^2 - \lambda - 2) = 0 \Rightarrow \lambda_1 = \lambda_2 = 2, \lambda_3 = -1$$

כאן פיתחנו לפי עמודה ראשונה לאחר פעולות שורה והוצאת גורם משותף.
 נמצא ו"ע:

עבור $\lambda_1 = \lambda_2 = 2$

$$\begin{pmatrix} 6 & 3 & -3 \\ -6 & -3 & 3 \\ 12 & 6 & -6 \end{pmatrix} \xrightarrow{\substack{R_2+R_1 \rightarrow R_2 \\ R_3-2R_1 \rightarrow R_3}} \begin{pmatrix} 6 & 3 & -3 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \xrightarrow{\frac{1}{3}R_1 \rightarrow R_1} \begin{pmatrix} 2 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad c = 2a + b$$

a, b חופשיים.

נבחר $a=1, b=0$ ונקבל $c=2$ ומתקבל ווקטור עצמי $(1, 0, 2)$.

ואם נבחר $a=0, b=1$ נקבל $c=1$ ומתקבל ווקטור עצמי $(0, 1, 1)$.

הריבוי האלגברי שווה לריבוי הגיאומטרי (2) בערך עצמי כפול זה, ומכיוון שנוותר ע"ע עם ריבוי אלגברי 1, המטריצה לכסינה.

עבור $\lambda_3 = -1$

$$\begin{pmatrix} 9 & 3 & -3 \\ -6 & 0 & 3 \\ 12 & 6 & -3 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3+2R_2 \rightarrow R_3} \begin{pmatrix} 9 & 3 & -3 \\ -6 & 0 & 3 \\ 0 & 6 & 3 \end{pmatrix} \xrightarrow{\substack{\frac{1}{6}R_2 \rightarrow R_2 \\ \frac{1}{3}R_3 \rightarrow R_3}} \begin{pmatrix} 9 & 3 & -3 \\ 1 & 0 & -\frac{1}{2} \\ 0 & 2 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_1-9R_2 \rightarrow R_1} \begin{pmatrix} 0 & 3 & \frac{3}{2} \\ 1 & 0 & -\frac{1}{2} \\ 0 & 2 & 1 \end{pmatrix}$$

$$\xrightarrow{\frac{2}{3}R_1 - R_3 \rightarrow R_1} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & -\frac{1}{2} \\ 0 & 2 & 1 \end{pmatrix} \quad a = \frac{1}{2}c, b = -\frac{1}{2}c, c \neq 0$$

נבחר $c=2$ ואז $a=1, b=-1$ ונקבל ו"ע $(1, -1, 2)$.

$$. D = P^{-1}AP \text{ ו-} D = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix} \quad P = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & -1 \\ 2 & 1 & 2 \end{pmatrix} \text{ בסה"כ}$$

כל הזכויות שמורות
 © זהבית צבי

ד. נמצא את הפולינום האופייני ונשווה לאפס: $|A - \lambda I| = 0$.

$$|A - \lambda I| = \begin{vmatrix} -3-\lambda & 1 & -1 \\ -5 & 3-\lambda & -1 \\ -6 & 6 & -4-\lambda \end{vmatrix} \stackrel{R_2 - R_1 \rightarrow R_2}{=} \begin{vmatrix} -3-\lambda & 1 & -1 \\ -2+\lambda & 2-\lambda & 0 \\ -6 & 6 & -4-\lambda \end{vmatrix} = (\lambda - 2) \begin{vmatrix} -3-\lambda & 1 & -1 \\ 1 & -1 & 0 \\ -6 & 6 & -4-\lambda \end{vmatrix} \stackrel{\substack{R_2 + R_1 \rightarrow R_2 \\ R_3 - 6R_1 \rightarrow R_3}}{=} \\ = (\lambda - 2) \begin{vmatrix} -3-\lambda & 1 & -1 \\ -2-\lambda & 0 & -1 \\ 12+6\lambda & 0 & 2-\lambda \end{vmatrix} = (\lambda - 2) \cdot (-1)^{1+2} \begin{vmatrix} -2-\lambda & -1 \\ 12+6\lambda & 2-\lambda \end{vmatrix} = (\lambda - 2)(-1) [-(2+\lambda)(2-\lambda) + 12 + 6\lambda]$$

$$= (2 - \lambda)(\lambda^2 + 6\lambda + 8) = (2 - \lambda)(\lambda + 4)(\lambda + 2) = 0 \Rightarrow \lambda_1 = 2, \lambda_2 = -4, \lambda_3 = -2$$

כעת נמצא ו"ע: נפתור $(A - \lambda I)v = 0$ עבור כל λ_i שמצאנו.

עבור $\lambda_1 = 2$

$$\begin{pmatrix} -5 & 1 & -1 \\ -5 & 1 & -1 \\ -6 & 6 & -6 \end{pmatrix} \stackrel{\substack{R_2 - R_1 \rightarrow R_2 \\ \frac{1}{6}R_3 \rightarrow R_3}}{\rightarrow} \begin{pmatrix} -5 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & 1 \end{pmatrix} \stackrel{R_1 + R_3 \rightarrow R_1}{\rightarrow} \begin{pmatrix} -4 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & 1 \end{pmatrix}$$

$$-4x = 0 \Rightarrow x = 0$$

$$x - y + z = 0 \Rightarrow y = z$$

נבחר שרירותית $z = 1$ ונקבל מיד $y = 1$ וקיבלנו וקטור עצמי: $\begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix}$.

עבור $\lambda_2 = -4$

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ -5 & 7 & -1 \\ -6 & 6 & 0 \end{pmatrix} \stackrel{\substack{R_2 + 5R_1 \rightarrow R_2 \\ R_3 + 6R_1 \rightarrow R_3}}{\rightarrow} \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 0 & 12 & -6 \\ 0 & 12 & -6 \end{pmatrix} \stackrel{R_3 - R_2 \rightarrow R_3}{\rightarrow} \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 0 & 12 & -6 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \stackrel{\frac{1}{12}R_2 \leftrightarrow R_2}{\rightarrow} \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 0 & 1 & -\frac{1}{2} \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \stackrel{R_1 - R_2 \rightarrow R_1}{\rightarrow}$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & -\frac{1}{2} \\ 0 & 1 & -\frac{1}{2} \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad x = y = \frac{1}{2}z$$

כל הזכויות שמורות
זהבית צבי ©

נבחר שרירותית $z = 2$ ונקבל מיד $x = y = 1$ וקיבלנו וקטור עצמי: $\begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 2 \end{pmatrix}$.

$$\begin{pmatrix} -1 & 1 & -1 \\ -5 & 5 & -1 \\ -6 & 6 & -2 \end{pmatrix} \xrightarrow[R_3 - 6R_1 \rightarrow R_3]{R_2 - 5R_1 \rightarrow R_2} \begin{pmatrix} -1 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 4 \\ 0 & 0 & 4 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3 - R_2 \rightarrow R_3} \begin{pmatrix} -1 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 4 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad \text{עבור } \lambda_3 = -2 : -x + y = 0, z = 0$$

נבחר שרירותית $y = 1$ ונקבל מיד $x = 1$ וקיבלנו וקטור עצמי: $\begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}$.

$$2. \text{ נתונה המטריצה: } A = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 0 & 3 & 0 \\ b & 0 & 4 \end{pmatrix}$$

א. בדקו האם המטריצה לכסינה עבור $b = 3$, במידה וכן מצאו את המטריצה P המקיימת $P^{-1}AP = D$.

$$\text{פתרון: המטריצה היא: } A = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 0 & 3 & 0 \\ 3 & 0 & 4 \end{pmatrix}$$

נמצא את הפולינום האופייני ונשווה לאפס: $|A - \lambda I| = 0$.

$$\begin{aligned} |A - \lambda I| &= \begin{vmatrix} 2-\lambda & 0 & 1 \\ 0 & 3-\lambda & 0 \\ 3 & 0 & 4-\lambda \end{vmatrix} = (3-\lambda)(-1)^{2+2} \begin{vmatrix} 2-\lambda & 1 \\ 3 & 4-\lambda \end{vmatrix} \\ &= (3-\lambda)[(2-\lambda)(4-\lambda) - 3] = (3-\lambda)(8 - 2\lambda - 4\lambda + \lambda^2 - 3) = (3-\lambda)(\lambda^2 - 6\lambda + 5) \end{aligned}$$

$$= (3-\lambda)(\lambda-5)(\lambda-1) = 0 \Rightarrow \lambda_1 = 3, \lambda_2 = 5, \lambda_3 = 1$$

כל העי"ע שונים ולכן המטריצה לכסינה.

קעת נחשב וקטורים עצמים באמצעות פתרון המערכת $(A - \lambda I)v = 0$ עבור כל λ_i שמצאנו קודם.

עבור $\lambda_1 = 3$:

$$\begin{pmatrix} -1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 3 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3 + 3R_1 \rightarrow R_3} \begin{pmatrix} -1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 4 \end{pmatrix} \quad 4z = 0 \Rightarrow z = 0, \quad -x + z = 0 \Rightarrow z = x = 0$$

נבחר שרירותית $y = 1$ וקיבלנו וקטור עצמי: $v_1 = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}$.

כל הזכויות שמורות
זהבית צבי ©

עבור $\lambda_2 = 5$:

$$\begin{pmatrix} -3 & 0 & 1 \\ 0 & -2 & 0 \\ 3 & 0 & -1 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3+R_1 \rightarrow R_3} \begin{pmatrix} -3 & 0 & 1 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad -2y=0 \Rightarrow y=0, \quad -3x+z=0 \Rightarrow z=3x$$

נבחר שרירותית $x=1$ ונקבל מיד $z=3$ וקיבלנו וקטור עצמי: $v_2 = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 3 \end{pmatrix}$

עבור $\lambda_3 = 1$:

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 0 & 2 & 0 \\ 3 & 0 & 3 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3-3R_1 \rightarrow R_3} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad 2y=0 \Rightarrow y=0, \quad x+z=0 \Rightarrow z=-x$$

נבחר שרירותית $z=1$ ונקבל מיד $x=-1$ וקיבלנו וקטור עצמי: $v_3 = \begin{pmatrix} -1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}$

המטריצה המלכסנת היא: $P = \begin{pmatrix} 0 & 1 & -1 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 1 \end{pmatrix}$ והאלכסונית היא: $D = \begin{pmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 5 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$

ב. האם נקבל מטריצה לכסינה עבור $b = -1$?

פתרון

המטריצה היא: $A = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 0 & 3 & 0 \\ -1 & 0 & 4 \end{pmatrix}$

נמצא את הפולינום האופייני ונשווה לאפס: $|A - \lambda I| = 0$.

$$|A - \lambda I| = \begin{vmatrix} 2-\lambda & 0 & 1 \\ 0 & 3-\lambda & 0 \\ -1 & 0 & 4-\lambda \end{vmatrix} = (3-\lambda)(-1)^{2+2} \begin{vmatrix} 2-\lambda & 1 \\ -1 & 4-\lambda \end{vmatrix}$$

$$= (3-\lambda)[(2-\lambda)(4-\lambda)+1] = (3-\lambda)(8-2\lambda-4\lambda+\lambda^2+1) = (3-\lambda)(\lambda^2-6\lambda+9)$$

$$= (3-\lambda)(\lambda-3)^2 = 0 \Rightarrow \lambda_1 = \lambda_2 = \lambda_3 = 3$$

ערך עצמי עם ריבוי אלגברי 3.

קעת נחשב וקטורים עצמים באמצעות פתרון המערכת $(A - \lambda I)v = 0$ עבור הערך העצמי שמצאנו קודם. כיון שהמטריצה 3×3 ואנו צריכים 3 ו"ע, לא יתכן שנמצא 3 ו"ע בתל כי לא יתכן שכל השורות במטריצה יתאפסו כיון שלא מדובר במטריצת האפס. בכל אופן נחשב לתרגל את הנושא:

עבור $\lambda_1 = 3$:

כל הזכויות שמורות
זהבית צבי ©

$$\begin{pmatrix} -1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ -1 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3+R_1 \rightarrow R_3} \begin{pmatrix} -1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad -x+z=0 \Rightarrow z=x=t, y=s$$

נבחר שרירותית $s=1, t=0$ וקיבלנו וקטור עצמי: $v_1 = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}$

כעת נבחר $s=0, t=1$ וקיבלנו וקטור עצמי: $v_2 = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}$

יש שני ו"ע בת"ל בלבד, לכן הריבוי הגאומטרי הוא 2 ולא שווה לריבוי אלגברי, 3, ולכן המטריצה לא לכסינה.

• שימו לב: עבור $b=1$ מתקבלת מטריצה סימטרית ולפי משפט שלמדנו בכיתה היא לכסינה אורתוגונלית.

3. נתונה המטריצה: $A = \begin{pmatrix} m & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 1 \end{pmatrix}$

א. מצאו לאילו ערכים של m המטריצה לכסינה?

פתרון

נמצא תחילה ערכים עצמים ע"י מציאת פולינום אופיני והשוואה לאפס: $|A - \lambda I| = 0$

$$|A - \lambda I| = \begin{vmatrix} m-\lambda & 0 & 0 \\ 1 & -\lambda & 0 \\ 1 & 2 & 1-\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda)(-1)^{3+3} \begin{vmatrix} m-\lambda & 0 \\ 1 & -\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda)[(m-\lambda)(-\lambda)-0]$$

$$= (-\lambda)(1-\lambda)(m-\lambda) = 0 \Rightarrow \lambda_1 = 0, \lambda_2 = 1, \lambda_3 = m$$

• אם $m \neq 0$ וגם $m \neq 1$ מתקבלים 3 ע"ע שונים למטריצה, ולכן היא לכסינה. נותר לבדוק מה קורה עבור $m=1$ ו- $m=0$.

עבור $m=0$: $\lambda_1 = \lambda_3 = 0, \lambda_2 = 1$

נבדוק מהו הריבוי הגאומטרי של ע"ע $\lambda_1 = \lambda_3 = 0$ (בעל ריבוי אלגברי 2).

כיוון אנו יודעים שעבור ע"ע עם ריבוי אלגברי 1, הריבוי אלגברי תמיד שווה לריבוי גאומטרי.

נפתור את המערכת: $(A - 0 \cdot I)v = 0$

כל הזכויות שמורות
זהבית צבי ©

$$\begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3 - R_2 \rightarrow R_3} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 1 \end{pmatrix} \quad x=0, 2y+z=0$$

$$. v_1 = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ -2 \end{pmatrix} \quad \text{נבחר } y=1 \text{ שרירותית ונקבל } z=-2 \text{ ואז מקבלים ו"ע יחיד}$$

קיבלנו ריבוי גיאומטרי $=1$ שקטן ממש מריבוי אלגברי $=2$, לכן המטריצה לא לכסינה.
עבור $m=1$: $\lambda_1=0, \lambda_2=\lambda_3=1$.

נבדוק ריבוי גיאומטרי של העי"ע $\lambda_2=\lambda_3=1$ (בעל ריבוי אלגברי 2).

נפתור את המערכת : $(A-1 \cdot I)v=0$:

$$\begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & 0 \\ 1 & 2 & 0 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_3 - R_2 \rightarrow R_3} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & 0 \\ 0 & 3 & 0 \end{pmatrix} \quad x=y=0$$

$$. v_2 = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \quad \text{נבחר } z=1 \text{ שרירותית ונקבל ו"ע יחיד}$$

ריבוי גיאומטרי הוא 1, קטן ממש מריבוי אלגברי, שהוא 2, לכן המטריצה לא לכסינה.

סיכום: המטריצה לכסינה רק כאשר $m \neq 0,1$.

$$? A = \begin{pmatrix} m & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 1 \end{pmatrix} \quad \text{ב. מה משתנה בתשובה לסעיף א' אם נשנה את המטריצה להיות:}$$

פתרון

שוב נתחיל מפולינום אופייני :

$$|A - \lambda I| = \begin{vmatrix} m-\lambda & 0 & 0 \\ 0 & -\lambda & 0 \\ 1 & 2 & 1-\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda)(-1)^{3+3} \begin{vmatrix} m-\lambda & 0 \\ 0 & -\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda)[(m-\lambda)(-\lambda)-0]$$

$$= (-\lambda)(1-\lambda)(m-\lambda) = 0 \Rightarrow \lambda_1=0, \lambda_2=1, \lambda_3=m$$

החלוקה היא כמו בסעיף הקודם. נשים לב כי השינוי במטריצה בעמודה הראשונה וכיוון שחישבנו מינור לפי שורה ראשונה השינוי במטריצה לא פגע בתשובה של העי"ע נבדוק מה ישתנה בו"ע.
שוב, גם בסעיף זה כאשר $m \neq 0,1$ יש 3 עי"ע שונים והמטריצה לכסינה.

$$. \text{עבור } m=0 : \lambda_1=\lambda_3=0, \lambda_2=1$$

נבדוק ריבוי גיאומטרי של העי"ע $\lambda_1=\lambda_3=0$ (בעל ריבוי אלגברי 2) כי בהכרח עבור עי"ע עם ריבוי אחד נמצא ו"ע אחד בדיוק.

כל הזכויות שמורות
 ©זהבית צבי

נפתור את המערכת: $(A - 0 \cdot I)v = 0$

$$\begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 1 \end{pmatrix} x + 2y + z = 0$$

קיבלנו שתי שורות אפסים ולכן נקבל בהכרח שני ו"ע בת"ל. לכן ריבוי אלגברי שווה לריבוי גיאומטרי עבור ע"ע $\lambda_1 = \lambda_3 = 0$. לכן המטריצה לכסינה!

נמצא את הו"ע עבור $\lambda_1 = \lambda_3 = 0$: נסמן $x = -2s - t$, $y = s$, $z = t$

$$\begin{pmatrix} -1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} : \text{ונקבל ו"ע: } x = -1 : s = 0, t = 1, \quad \begin{pmatrix} -2 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix} : \text{ונקבל ו"ע: } x = -2 : s = 1, t = 0$$

קעת נמצא ו"ע עבור $\lambda_2 = 1$:

$$\begin{pmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 1 & 2 & 0 \end{pmatrix} x = y = 0 \quad (A - 1 \cdot I)v = 0$$

$$\begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} : \text{נבחר } z = 1 \text{ ונקבל ו"ע}$$

$$.D = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \quad \text{המטריצה המלכסנת היא: } P = \begin{pmatrix} -2 & -1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{pmatrix} \quad \text{והאלכסונית היא:}$$

עבור $m = 1$: $\lambda_1 = 0, \lambda_2 = \lambda_3 = 1$

נבדוק ריבוי גיאומטרי של הע"ע $\lambda_2 = \lambda_3 = 1$ (בעל ריבוי אלגברי 2).

נפתור את המערכת: $(A - 1 \cdot I)v = 0$

$$\begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 1 & 2 & 0 \end{pmatrix} y = 0, x = 0$$

$$.v_2 = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \quad \text{נבחר } z = 1 \text{ שרירותית ונקבל ו"ע יחיד}$$

ריבוי גיאומטרי הוא 1, קטן ממש מריבוי אלגברי, 2, לכן המטריצה לא לכסינה.

בסה"כ המטריצה לכסינה כאשר $m \neq 1$.